

РЕШЕНИЕ

№ 18

гр. София, 15.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 6-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на четиринадесети декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Иван Иванов

Членове: Зорница Хайдукова
Валентин Бойкинов

при участието на секретаря Павлина Ив. Христова
като разгледа докладваното от Валентин Бойкинов Въззивно търговско дело
№ 20221001000653 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С Решение № 1697 от 01.10.2019 г. по т.д.№ 9192/2016г. на Софийски градски съд, ТО, 20с-в е осъдил на основание чл. 208 от Кодекса за застраховането /отм/ „ДЗИ-Общо застраховане“ЕАД да заплати на „Линднер България“ЕООД сумата от 150 000 лева, представляваща застрахователно обезщетение за вреди от лошо изпълнение на задълженията на застрахования проектант „Архитектурно бюро Д.“ООД по Договор за извършване на проектно-проучвателни работи от 26.10.2019г. и неговите изменения, ведно със законната лихва от 15.12.2016г. до окончателното изплащане на сумата, както и на основание чл.78, ал.1 ГПК сумата от 19 010,68 лева разноски, като е отхвърлил иска по чл.208 КЗ/отм./ за разликата до пълния предявен размер от 185 447,52 лева.

Със същото решение СГС е осъдил „Линднер България“ЕООД да заплати на „ДЗИ-Общо застраховане“ЕАД на основание чл.78, ал.3 ГПК сумата от 86,02 лева, представляваща разноски съобразно отхвърлената част от предявения иск.

Решението е постановено при участието на „Алианц България“АД и „Стелион“ООД като трети лица помагачи на страната на ищеца и на „Аксис Клима“ООД и „Интерстройконтрол“ООД като помагачи на ответника.

Срещу така постановеното решение на СГС в осъдителната му част е постъпила въззивна жалба от „ДЗИ Общо застраховане“ЕАД, с която са изложени оплаквания за неправилност и незаконосъобразност на решението и с искане да бъде отменено и вместо

него да бъде постановено друго, с което предявеният иск да бъде отхвърлен като неоснователен.

В жалбата са изложени твърдения, че сключеният между ответника и дружеството подизпълнител договор за задължителна застраховка „професионална отговорност на участниците в проектирането и строителството“ не покрива твърдените за настъпили вреди, тъй като последните не са възникнали вследствие на непозволено увреждане, а на договорно основание. Подробни съображения за неприложимостта на отговорността на застрахователя по професионална отговорност на участник в строителството за вредите причинени от него на договорно основание са изложени в обстоятелствената част на въззивната жалба.

Твърди се също така, че не е налице противоправно поведение от страна на застрахованото лице, което при изготвянето на проекта е спазило законовите изисквания на ЗУТ и подзаконовите нормативни актове към него, както и изискванията на възложителя, за което свидетелствало обстоятелството, че проектът е одобрен от консултанта без забележки, а строежът е изпълнен и въведен в експлоатация. Изложил е доводи, че първоинстанционният съд необосновано и напълно произволно е кредитирал избирателно и в отделни части експертизите, изготвени по делото, като ги е интерпретирал неправилно и съответно е стигнал до погрешни правни и фактически изводи за това каква е действителната причина за дефектите. Сочи в жалбата, че тя всъщност се дължи на некачествено изпълнение на работите по договора за строителство, а не тези по проектантския договор и които са извършени от застрахованото лице. Поддържа се, че предоставеното от възложителя задание е било некоректно и съдържащо множество недостатъци, което е довело до обективна невъзможност за качествено изпълнение на процесния проект. Твърди се още във въззивната жалба, че действията на проектанта са били съгласувани с другите участници в проекта, поради което и не следва да се търси единствено отговорност от него. Поддържа още, че твърдените от ищеца вреди не са настъпили вследствие на лошо проектиране, а представляват суми дадени за изпълнение на ново задание, което се явява подобрение на вече изградения проект. Също така част от претенцията на ищеца включвала изплащането на предстоящи разходи, които към дадения момент все още не са били изчислени. Релевира и възражение, че разходите за трудови възнаграждения на служителите на ищеца, тъй като заплащането им произтича от трудовото им правоотношение с него, поради което и няма основание да се определят като вреда от некачественото проектиране, освен това и липсвали доказателства, че тези суми са заплатени за трудова дейност свързана с отстраняването на процесните недостатъци.

Искането към съда е да се отмени първоинстанционното решение в обжалваната част и да се постанови друго, с което да бъде отхвърлен изцяло предявеният от „Лиднер България“ ЕООД иск. Претендира присъждане на разноски, вкл. и за юрисконсултско възнаграждение.

В отговора на въззивната жалба подаден от „Лиднер България“ ЕООД се заявява оспорване на жалбата като неоснователна и се моли да се постанови решение, с което се потвърди първоинстанционното решение като правилно и законосъобразно.

Постъпил е отговор в срок и от третото лице помагач на страната на ищеца-„Сентилион“ООД, в което се излага становище за неоснователност на подадената въззивна жалба от ответника като подробни съображения за това са изложени в отговора.

В срока по чл. 263, ал.2 ГПК е постъпила насрещна въззивна жалба срещу първоинстанционното решение от страна на ищеца „Лиднер България“ЕООД. Решението се обжалва в отхвърлителната му част като се твърди, че същото в обжалваната част да е неправилно поради противоречие с материалния закон. Излагат се съображения, че в случая са налице множество вреди, настъпили в резултат на множество действия и пропуски на проектанта, които са възникнали в различните фази на инвестиционното проектиране, което налага извода за наличие на множество застрахователни събития. Твърди още, че наличието на това множество изключва приложението на лимита на застрахователя от 150 000 лева за деклариране на едно събитие и предпоставя ангажирането на пълната отговорност на проектанта до посочения в полицата максимален лимит от 300 000 лева. Моли съда да отмени първоинстанционното решение в обжалваната част и да постанови ново, с което да уважи предявения иск в пълен размер. Претендират се и направените разноски за производството пред двете съдебни инстанции.

В срок е подаден отговор на така подадената насрещна въззивна жалба от ответника „ДЗИ – Общо застраховане“ЕАД с подробно изложени аргументи за нейната неоснователност и необоснованост. Моли да бъде оставена без уважение така подадената от ищеца насрещна въззивна жалба.

Подаден е и отговор в срок от третото лице- помагач на страната на ответника „Интерстройконтрол“ООД, в който са изложени съображения за неоснователността на подадената насрещна въззивна жалба.

С решение № 12452/07.12.2020г. на САС, ТО, 11с-в по търг.дело № 1920/2020г. първоинстанционното решение е отменено в обжалваната от „ДЗИ Общо застраховане“ЕАД част и вместо него е постановено друго, с което е отхвърлен предявеният от „Лиднер България“ЕООД иск с правно основание чл. 226, ал.1 от КЗ/отм./, във вр. с чл. 171, ал.1 ЗУТ за заплащане на сумата от 150 000 лева, представляваща застрахователно обезщетение за вреди от лошо изпълнение на задълженията на застрахования проектант „Архитектурно бюро Д.“ООД по договор за извършване на проектно-проучвателни работи от 26.10.2009г. като неоснователен и е потвърдено решението в частта му за отхвърляне на иска до сумата от 185 447,52 лева. Решаващите мотиви на въззивния съд за отхвърляне на претенцията за заплащане на застрахователно обезщетение е, че застраховка „професионалната отговорност на проектанта, строителя и лицето, упражняващо строителен надзор“ е вид задължителна застраховка, уредена в чл.249, т.3 КЗ/отм./, чл.171, ал.1 ЗУТ и Наредбата за реда и условията за задължително застраховане в проектирането и строителството от 2004г. и същата покривала единствено настъпилите вреди в резултат на деликт, осъществен при упражняване на дейност по проектирането, но не и договорната отговорност на проектанта, какъвто случай бил настоящия. Изложени са и допълнителни съображения, че изготвените от проектанта „Архитектурно бюро Д.“ООД инвестиционни проекти макар и да съдържат

някои неточности не могат да бъдат в пряка причинно-следствена връзка с настъпилите след въвеждането в експлоатацията на сградата дефекти, тъй като в изработването, реализирането и съгласуването на проектите са взели участие и други лица в строителството- инвеститор, строител и технически надзор и австрийски консултант, като не било доказано, че единствено проектът на „Архитектурно бюро Д.“ООД е довел до настъпилите дефекти предвид на одобряването и съгласуването му. С тези доводи и аргументи, относими към обобщения извод за деликтния, а не договорен характер на отговорността на проектанта, въззивният съд при първоначалното разглеждане на спора е формирал извода си за неоснователността на предявения иск.

С Решение № 74/21.07.2022г. на ВКС по т.д.№ 713/2021г. е отменено изцяло така постановеното въззивно решение и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

В отменителното решение на ВКС е посочено, че правните изводи на въззивния съд по съществото на спора са незаконосъобразни поради това, че са в противоречие на съществуващата съдебна практика- така напр. решение № 355/19.03.2019г. по т.д.№ 855/2018г. на ВКС, 2 ТО, с която практика е трайно и безпротиворечиво е прието, че задължителната застраховка по чл.171 ЗУТ следва да покрива отговорността на участниците в проектирането и строителството за вреди, причинени на различни от застрахования участници в строителството и на трети лица, вкл. и когато вредите са настъпили в резултат на неизпълнение на договорни задължения. Съставът на ВКС е споделил разрешението в обсъжданата съдебна практика като съответстващо на законодателната уредба, от която следва, че отговорността на застрахователя по задължителната застраховка по чл.171, ал.1 ЗУТ включва и вредите, причинени в резултат от неизпълнение на договорните задължения на участниците в проектирането и строителството, поради което и за покритието на тези вреди не е необходима изрична уговорка съгласно чл.223, ал.1, изр. 2 КЗ/отм/, ако застраховката е за професионалната отговорност на лицата по чл.171, ал.2 ЗУТ и в границите на отговорността им съгласно чл.2 от Наредбата за условията и реда за задължителното застраховане и проектиране и строителството.

Тъй като изводите на въззивния съд са били направени в противоречие със съществуващата законодателна уредба ВКС е касирал обжалваното решение и поради това, че основният решаващ извод на въззивния съд за липса на основание за ангажиране на отговорността на застрахователя е изключил произнасянето му по останалите доводи и възражения на страните в нарушение на чл. 236, ал.2 ГПК, на основание чл. 293, ал.3 ГПК е върнал делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд. Дадени са указания при новото разглеждане на делото въззивния съд да се произнесе по всяко от твърденията на ищеца „Линднер България“ЕООД за допуснато неизпълнение на задълженията на проектанта „Архитектурно бюро Д.“ЕООД при изготвяне на инвестиционния проект и по връзката между допуснати нарушения в процеса на проектирането и настъпилите вреди, чието обезщетяване се иска. При обсъждане на тези доводи и възражения въззивният съд следва да съпостави констатациите на всяко от вещите лица по депозираните от тях

множество комплексни технически експертизи и да им направи самостоятелна оценка съгласно чл.202 ГПК, както и да се произнесе по доводите в насрещната въззивна жалба.

Софийски апелативен съд, намира, че въззивната жалба като подадена в законоустановения срок и срещу подлежащ на институционален контрол съдебен акт, е процесуално допустима. След като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, съобразно изискванията на чл.235 от ГПК във вр. с чл.269 от ГПК, приема за установено следното от фактическа и правна страна :

Производството пред първоинстанционния съд е образувано по искова молба на „Линднер България“ЕООД срещу „ДЗИ Общо застраховане“АД за сумата от 185 447,52 000 лева, представляваща застрахователно обезщетение за вреди от лошо изпълнение на задълженията на застрахователния проектант „Архитектурно бюро Д.“ООД по Договор за извършване на проектно-проучвателни работи от 26.10.2019г. и неговите изменения. Претендира се и законната лихва върху главницата от предявяването на исковата молба до окончателното изплащане на сумата, както и присъждане на направените по делото съдебно-деловодни разноски, вкл. и за заплатено адвокатско възнаграждение.

В обстоятелствената част на исковата молба са изложени твърдения, че ищецът „Линднер България“ЕООД в изпълнение на сключения с възложителя „Сентилион“ООД договор от 21.10.2009 г. е превъзложил на Архитектурно бюро Д. ЕООД изпълнението му, а именно - извършване на проектно-проучвателни работи за обект „Производствено-административна сграда“. Договорено било да се изпълнят следните дейности: предпроектни проучвания и адаптация на представения от възложителя идеен проект спрямо българското законодателство, изготвяне на технически и работни проекти за съответните части, вкл. части Архитектура, БМС, ОВК и ВиК. Сочи се, че при откриване на грешки или пропуски в техническото задание изпълнителят бил длъжен да уведоми възложителя и да съдейства за тяхното отстраняване, като в противен случай носел отговорност. Впоследствие с анекси били възложени допълнителни проектно-проучвателни работи. След изготвяне на проектите между ищеца и инвеститора Сентилион бил сключен втори договор - за строителство - с предмет изграждане на проектирания от Архитектурно бюро Д. обект, който не е предмет на разглеждане по настоящия иск. Твърди се, че сградата била построена и въведена в експлоатация съгласно Удостоверение за ползване от 11.11.2013 г. Поддържа се, че през юни 2014 г. инвеститорът Сентилион е уведомил ищеца за възникнали проблеми в обекта, в частност – по отношение на ОВК и БМС, като с тези възражения ищецът запознал своевременно и проектанта. Твърди се, че на 25.09.2014 г. била проведена тристранна среща между възложителя, ищеца и упражняващото строителен надзор лице „Интерстройконтрол“ООД, на която среща присъствал и управителят на проектантското дружество. На срещата бил подписан Констативен протокол № 1/25.09.2014 г. относно дефектите, проявили се в едногодишния експлоатационен срок на сградата. Дефектите най-общо според ищеца били разделени в три групи според причината за възникването си – дефекти, пряко произтичащи от некачествено проектиране; дефекти от грешки в изчисленията или некоректен избор на съоръжения от страна на проектанта; дефекти в

резултат от неспазване на заданието, като проявлението им било в част Архитектура, ОВК, БМС и ВиК-Поливна система. Твърди се, че проектантът Архитектурно бюро Д. бил изразил съгласие за отстраняване на недостатъците, като възприел предложените графици за това, но не изпълнил необходимите и дължими съгласно договора за проектиране дейности. Това наложило инвеститорът Сентилион ООД да възложи на третото лице „Терм 1994“ ЕООД дейността по отстраняване на проектните дефекти, като отправил претенция до ищеца за възстановяване на сумата от 26 550 лв. без ДДС, представляваща платено от него възнаграждение за преработка на проектите на това лице. От тази сума ищецът възстановил на възложителя сума в размер на 13 275 лв. без ДДС и уведомил за това проектанта, както и ответника ДЗИ-Общо застраховане ЕАД в качеството му на застраховател по договор за задължителна застраховка Професионална отговорност на участниците в проектирането и строителството. По уведомлението била заведена щета № 21222130096/15. Междувременно разходите по отстраняване на вредите нараснали до сумата от 158 301,02 лв. без ДДС, за заплащането на която ищецът отправил отново покана до ответника (след приспадане на стойността на внесената от проектанта гаранция за изпълнение). Твърди се, че застрахователят отказал плащане, като приел, че предявената претенция се отнася до нов проект, с нови по-високи изисквания, които не са били поставени пред проектанта по време на разработването на проекта по част ОВК, а по отношение на вредите, свързани с проектирането по част Архитектура и ВиК не изразил конкретни мотиви за отказ. Ищецът твърди, че възраженията за изключен риск, заявени от застрахователя, са неоснователни предвид императивния характер на уредбата на процесното задължително застраховане, и възразява за нищожност на разпоредбата на т. 3.12 от Общите условия на застраховката поради противоречието ѝ с чл. 171, ал. 1 вр. чл. 160 ЗУТ и чл. 4 от Наредбата за условията и реда за задължителното застраховане в проектирането и строителството (в случай че тази разпоредба се приеме за приложима предвид липсата на доказателства за писмено приемане на общите условия от застрахования). Наред с това сочи, че от претенцията към застрахователя изрично е изключил разходите, направени за отстраняване на недостатъци, свързани не с проектирането, а с лошото изпълнение на проекта. Поддържа, че към момента на предявяване на иска претърпените вреди възлизат на сумата от 185 447,52 лв. без ДДС и включват платено възнаграждение на ТЕРМ, разходи за тестове за въздухоплътност, възнаграждение за преработки на инсталации и почистване, измервания и настройки, доставка и монтаж на въздухоразпределителни прибори, преработка на въздуховоди, промяна на решетки, настройки на климатични камери, доставка и монтаж на изолация, клапа, помпи, байпас на вентили и др., преработка на тръбни трасета, монтаж на нов топлообменник и пароовлажнител, на вентилационни решетки, доставка и полагане на кабели, пусково-предпазна апаратура, присъединяване на нови помпи, корекция на управлението на подовото отопление, изследване на термичните качества на профила и подобряването им, коригиране на автоматизираното управление (БМС) на различни инсталации, доставка и монтаж на допълнителни електрически нагреватели, както и заплатените възнаграждения на служители на ищеца за положения в периода 01.09.2014 г. – 30.10.2016 г. труд във връзка с отстраняване на вредите. Ищецът счита, че за всички тези

вреди отговорност следва да носи застрахователят на проектанта, включително за вредите от дейността по предварително проучване, тъй като тя е част от проектантската дейност и ограничаването ѝ е нищожно предвид императивния характер на уредбата на процесната застраховка. Наред с това твърди, че в настоящия случай вредите са пряк в резултат от изготвените от застрахования технически и работни проекти. Поради изложеното и тъй като стойността на вредите е в рамките на минималната нормативно установена застрахователната сума за строежи от първа категория от 300 000 лв., ищецът моли съда да осъди ответника да му заплати застрахователно обезщетение в размер на 185 447,52 лв. за вреди, причинени от противоправното поведение на проектанта АБД, комуто ищецът е възложил изпълнение на процесните проекти.

Помагачът на ищеца „Алианс България“ АД е заявил, че няма основание за ангажиране на неговата отговорност като застраховател (молба от 01.09.2017 г., л. 466, т. IV). Оспорил е настъпването на вреди за ищеца, както и техния претендиран размер.

Помагачът на ищеца „Сентилион“ ООД счита иска основателен, като е твърдял, че проявените недостатъци са в причинна връзка с проектирането, извършено от застрахования при ответника проектант. Поддържал е, че недостатъците били скрити и се установили едва в хода на експлоатация на сградата, като помагачът незабавно уведомил ищеца и започнал процес на отстраняването им. Тъй като проектантът не спазил уговорения срок за поправяне, страните се съгласили проучвателните дейности да бъдат възложени на третото лице ТЕРМ, което срещу заплащане установило конкретните недостатъци и причината за тяхното проявяване, както и посочило начина за отстраняването им. Поради изложеното помагачът счита, че разходите за отстраняване на недостатъците следвало да бъдат възложени на проектанта, респективно на неговия застраховател. Ето защо е поддържал становище за основателността на предявения иск.

Ответникът „ДЗИ-Общо застраховане“ ЕАД оспорил предявения иск с твърдението, че не е налице покрит риск, тъй като съгласно общите условия, при които е сключена задължителната застраховка Гражданска отговорност на участниците в проектирането и строителството“, не се покриват вреди в резултат на дейност по предварителни проучвания, извършени от застрахования по поръчка на възложителя, както и вреди, настъпили от действия на подизпълнители на застрахованото лице, каквито в случая проектантът е използвал, дружеството „Аксис Клима“ ООД. Счита, че с процесната застраховка е покрита само деликтната отговорност на застрахования във връзка с неговата професионална дейност, но не и отговорността му за вреди вследствие на неизпълнение на договорни задължения (последната съгласно чл. 223, ал. 1 КЗ (отм.) се покривала само при допълнителна договореност и заплащане на допълнителна премия с оглед използвания от законодателя израз „може да се задължи да покрие“), какъвто в случая не е налице. Наред с това ответникът твърди, че не е налице противоправно действие/бездействие на застрахованото лице, спазени са императивните норми на ЗУТ и подзаконовите актове към него, както и изискванията на възложителя. За обекта бил подписан Акт обр. 15 без забележки, като е въведен в експлоатация съгласно издаденото удостоверение. Поддържа, че

не е налице причинна връзка между поведението на застрахования Архитектурно Бюро Д. и сочените от ищеца дефекти, а последните се дължат на лошо изпълнение на строителната дейност. Освен това според застрахования проектант възложителят не е предоставил коректно задание и идеен проект – представено било задание, изготвено от чуждестранно дружество (ДинА4), което съдържало множество недостатъци, вкл. по част Конструкции и част ВиК, и било изготвено на немски език с подробно описание на строителните работи, но в останалата част включвало записки без чертежи. Това според ответника водело до обективна невъзможност за точно изпълнение от страна на проектанта. Всички действия на проектанта били одобрявани и контролирани от ищеца, инвеститора и от неговия консултант, поради което наличието на дефекти не можело да се вмени във вина само на проектанта. Същият не е имал свобода на действията, а предложенията по целесъобразност на строителния надзор не били приети от възложителя, за да не се оскъпи проектът. Претенцията на ищеца била по същество не за обезщетяване на недостатъци, а за изпълнение на ново задание, поставено в хода на експлоатацията на сградата; извършените от ищеца дейности не били насочени към отстраняване на щети от лошото изпълнение, а заплатеното от Сентилион възнаграждение в полза на третото лице ТЕРМ било за изготвяне на проект със завишени техническия изисквания, поставени по време на експлоатацията на вече приетия обект. Наред с това част от претенцията за застрахователно обезщетение била формирана от стойността на „бъдещи плащания“ и „прогнозен размер“, което противоречало на изискването за обезщетяване само на реално настъпили към момента вреди. Не била вреда и заплащането на възнаграждение на служителите на ищеца за положения от тях труд, тъй като това произтичало от сключените с тях трудови договори, а и не можело да се установи, че трудът е положен именно в изпълнение на процесните дейности. Ответникът сочи също така, че неговата отговорност е ограничена до уговорения лимит за едно събитие, а именно до 150 000 лв. Поради изложеното искането към съда е било да се постанови решение по силата на което да бъде отхвърлен предявения иск, както и да му бъдат присъдени направените по делото съдебно-деловодни разноски.

Помагачът на ответника „Аксис Климa“ ООД е оспорил иска, като е поддържал, че проектите са изготвени съобразно договора и нормативните изисквания, а некачествено извършените от ищеца работи не могат да се вменят във вина на проектантите. Поради изложеното счита иска за неоснователен.

Помагачът на ответника „Интерстройконтрол ООД е оспорил иска с твърденията, че проектирането е изпълнено съобразно нормативните изисквания, за спазването на които помагачът в качеството си на строителен надзор следи. Поддържа, че няма задължение да следи за съответствието на изготвения проект със специалните изисквания на възложителя, нито с нормативни изисквания, приложими извън територията на Република България. Възложителят е могъл да направи забележките си в хода на проектирането и да поиска отстраняване на несъответствията. Бил издаден Акт обр. 15, подписан от всички участници в строителството, и с него било удостоверено, че строежът е завършен съгласно издадените строителни книжа, заверената екзекутивна документация и проведените проби и изпитания.

Наред с това помагачът твърди, че спрямо инвеститора Сентилион качеството на проектант има не Архитектурно Бюро Д., а ищецът, тъй като именно Линднер България е поел пряко задължението за извършване на проектни работи и организиране изпълнението на проектирането. Сочи, че разработеният от австрийския проектант ДинА4 проект не е нито идеен проект, нито задание за проектиране, а представлява концепция за проектиране, доближаваща се най-много до предварителни (прединвестиционни) проучвания.

От фактическа страна настоящият съдебен състав намира за установено следното :

Между страните не се спори, а и се установява, че на 21.10.2009г. между ищцовото дружество „Линднер България”ЕООД и „Сентилион”ООД е бил сключен договор за извършване на проектно-проучвателни работи за обект „Производствено-административна града на „Сентилион”ООД с принадлежащите ѝ външни връзки и около сградното пространство, находяща се в гр.София, район Искър, УПИ 3-190, кв.83, м. ж.к.”Дружба 1”.

Не е спорно, а и се установява, че на 26.10.2009г. между ищеца и Архитектурно Бюро Д. е сключен Договор за извършване на проектно-проучвателни работи на същия обект, с който е превъзложил извършването на абсолютно всички дейности предмет на договора му с инвеститора „Сентилион”ООД.

Видно от съдържанието на документа, предмет на договора е извършването на предпроектни проучвания и адаптация на представения от възложителя идеен проект спрямо действащото българско законодателство, последващо изготвяне на технически проекти за съответните части, а от там и на работни проекти за съответните части, а оттам и на работни проекти за същите, вкл. и за части Архитектура, БМС, ОВК и ВиК.

Не е спорно, а и се установява, че съгласно чл.14.1 от договора страните са се договорили, изпълнителят Архитектурно Бюро Д. да е отговорен продуктът на неговия труд да притежава гарантираните качества и да няма дефекти, които да намаляват или унищожават стойността на или годността според използването му. Предвидено е проектът да е изготвен така, че да осигурява безпроблемното функциониране на сградата и/или на която и да е част и/или инсталация от нея в съответствие с одобреното от инвеститора Стилион техническо задание за проектиране, изготвено от австрийското проектантско дружество (ДинА4)

Във връзка с изпълнението на горното задължение съгласно чл.14.2 страните са се споразумели, че изпълнителят е длъжен в срок от 2 седмици от предаването му да прегледа представеното от възложителя техническо задание за проектиране. В случай, че констатира грешки и/или пропуски в него, изпълнителят е длъжен да уведоми писмено възложителя и да съдейства активно за тяхното отстраняване. В случай че такива бъдат открити в следствие, изпълнителят няма да има правото да иска удължаване на срока за изпълнение и допълнително заплащане за извършване на преработка, а изпълнителят носи пълната отговорност за грешки и пропуски в проекта, които се дължат на грешки и пропуски в техническото задание за проектиране.

Също така съгласно чл.16, ал.1 от договора страните са се споразумели и ако в хода на изпълнение на договора изпълнителят е констатирал неправилно взети съгласно предписанията на заданието технически решения писмено да уведоми възложителя за това.

А съгласно чл.16, ал.2 в случай, че възложителят не се съгласи с дадените по чл.14, ал.2 и чл.16, ал.1 препоръки изпълнителят се освобождава от отговорност относно дефекти в проекта.

Не е спорно, а и е видно от чл.18,ал.5 на договора, че изпълнителят се е задължил да изработи проекта в пълно съответствие с действащите в момента нормативни документи за строителството в Република България.

Съгласно разпоредбата на чл. 23, ал.2 от договора изпълнителят се е задължил да отстранява за своя сметка допуснатите по негова вина пропуски, грешки, непълноти, несъответствия, недостатъци и др., констатирани през целия процес от приемане на проектните разработки, през фактическото изпълнение на строителството до издаването на разрешение за ползване на обекта, а също така и в разумните срокове след този момент.

Не е спорно, а и се установява, че съгласно чл.25 от договора изпълнителят се е задължил да удостовери пред възложителя наличието на валидна застраховка за професионалната отговорност, покриваща съответната категория на строежа, съгласно ЗУТ и в съответствие с Наредбата за условията и реда за задължително застраховане в проектирането и строителството.

Не е спорно, а и се установява, че на 07.06.2012г. страните са подписали Анекс №6/07.06.2012г., с който на изпълнителя са били възложени допълнителни проектно-проучвателни работи по части ВиК, ОВК и Електро и препроектиране на връзките между сондажните кладенци.

Не е спорно, а и се установява, че на 21.10.2012г. страните са подписали Анекс №9/21.10.2012г., с който на изпълнителя са били възложени допълнителни проектно-проучвателни работи по част ВиК- „Поливна система”.

Не е спорно между страните, а и се установява, че на 09.08.2011г. ищецът „Линднер България”ЕООД е сключил с инвеститора „Сентилион”ООД договор за строителство, който е бил с предмет изграждането до ключ на обекта предмет на проектно-проучвателните работи, вече извършени или подлежащи на извършване за в бъдеще от архитектурното бюро Д..Съгласно чл. 57 от договора ищцовото дружество в качеството му на изпълнител се е задължил да изпълнява строителството съгласно законодателството на Р България и утвърдените работни и технически проекти, технически чертежи, схеми и пр.

Не е спорно, а и се установява по делото, че инвеститорът Сентилион е приел без забележки изготвените от Архитектурно бюро Д. проекти, вкл. и последващата екзекутивна документация, като всички те са подробно описани в Удостоверението за ползване на обекта.

Не е спорно също така между страните, а и се установява, че сградата е била построена и приета от инвеститора с подписването на представения по делото и приет като

доказателство Акт обр.15 от 09.08.2013г.

Не е спорно и се установява, че сградата впоследствие е била въведена и в експлоатация видно от представеното по делото и прието като доказателство Удостоверение за ползване № 1109/11.11.2013г.

Не е спорно между страните, а и се установява от представената по делото и приета като доказателство писмена кореспонденция- с изх. № 14091/17.06.2014г; № 450/10.07.2014г.; № 520/28.07.2014г.; № 531/31.07.2014г.; № 118/08.09.2014г. и № 627/12.09.2014г., че инвеститорът Сентилион е уведомил изпълнителя Линднер България за възникнали в хода на експлоатация на обекта проблеми, свързани с ВиК, ОВК, Архитектура, БМК части и ВиК- Поливна система. Инвеститорът е заявил рекламации по отстраняване на гаранционни претенции за скрити дефекти, като е заявил становище, че след допитване до други специалисти е било установено, че дефектите се дължат на проблеми заложили още на етапа на проектирането на сградата. В хода на разговорите инвеститорът е поддържал, че проектите по изброените по-горе части не били съобразени със заданията, както и че не била изготвена професионално съответната документация, съпътстваща проектите.

Не е спорно между страните, а и се установява, че вследствие на така заявените от инвеститора рекламационни претенции по качеството на изпълнението на договора, на 25.09.2014г. между инвеститора Сентилион, изпълнителя Линднер България и дружеството осъществяващо строителен надзор „Интерстройконтрол“ООД, е била проведена работна среща, който е завършила с подписването на Констатилен протокол №1, който е представен и е приет като доказателство по делото. Видно от протокола в него са били описани конкретно установените дефекти, появили се според инвеститора в едногодишния експлоатационен срок на сградата по ВиК, ОВК, Архитектура БМК части и ВиК- Поливна система. Видно е също така от съдържанието на документа, че на срещата е присъствал и представител на проектанта Архитектурно бюро Д., като не е описано той да е възразил против вида и естеството на описаните дефекти.

Не е спорно по делото, че поради това, че проектантът не е извършил необходимите проверки и корекции на проектите, инвеститорът Сентилион е възложил на външен консултант, а именно на проектантското бюро „Герб 1994“ЕООД отстраняването на проектните проблеми, като становището на проектантското бюро, изпълнено в два етапа, е представено и е прието като доказателство по делото.

Не е спорно, а и се установява по делото, че за изпълнението на мероприятията по преработката на проектите, Сентилион е отправил претенция към ищеца в размер на сумата от 26 550 лева без ДДС.

Между страните не е спорно, а и се установява, че между проектанта „Архитектурно бюро Д.“ЕООД и ответникът „ДЗИ – Общо застраховане“ЕАД е сключена застраховка „Професионална отговорност на участниците в проектирането и строителството“ на 08.06.2015г., за което е издадена полица с № 212215213000254 с ретроактивна дата 09.06.2010г., като по делото е установено, че ответникът е бил застраховател на проектанта

и по идентична задължителна застраховка за период от време предхождащ процесната такава.

Не е спорно, а и се установява, че с писмо изх.№ 528/29.09.2015г. и № 92-7691/08.10.2015г., ищецът позовавайки на констатациите в доклада на „ТЕРМ 1994”ЕООД, че дефектите в конструкцията на сградата са възникнали в резултат именно на проектантската грешка на Архитектурно Бюро Д., е заявил претенция срещу застрахователя на ответника „ДЗИ Общо застраховане”ЕАД в качеството му на застраховател по договор за задължителна застраховка „професионална отговорност на участниците в проектирането и строителството”.

По претенцията на ищеца е образувана щета под № 21222130096/5 по която с окончателно писмо № 92-7691/22.06.2016г. застрахователят е постановил отказ за изплащане на застрахователно обезщетение. Видно от съдържанието на писмото застрахователят е мотивирал отказа си с това, че предявената от „Линднер България”ЕООД претенция се отнасяла до нов проект, с нови по-високи изисквания, които не са били поставени пред проектанта по време на разработването на проекта по част ОВК, поради което и не се установявало професионалната отговорност на застрахования проектант за пряко причинени от него имуществени вреди.

Според заключението на съдебно-техническата експертиза изготвена от вещите лица Я. и К. разработката изготвена от чуждестранния проектант ДинА4 и която съгласно договора за проектни и проучвателни работи сключен с Архитектурно бюро Д. е следвало да бъде адаптирана съобразно изискванията на българското законодателство, нямала изобщо белезите на идеен проект по смисъла на смисъла на Наредба 4/2001. Според вещите лица изготвеното от ДинА4 задание било с „непрофесионален превод на български език“ и по същество съставлявало „тръжна документация“, изготвена по правилата на Международния съюз на инженерите-консультанти и съдържаща подробни изисквания към начина на изпълнение на строителните работи, но „изключително бегли“ обяснения по отношение на функционално-пространствената характеристика на сградата и изискванията към работната среда; че в нея липсвали указания, пряко свързани с производствения процес, който се предвижда да се осъществява в сградата, както и съществени за създаването на работещ механизъм данни в технологичната част, макар да е имало твърде големи подробности за крайните детайли по изпълнението (цвят на мивки и т.н.). При разпита му в с.з. вещото лице Я. уточнява, че заданието на ДинА4 не отговаряло на българските изисквания към конструкцията за земетръс, за натоварване, за пътища за евакуация. За да се преработи то, би била необходима генерална промяна, изразяваща се в изработване на нов проект, а не адаптация. Наред с това документацията на ДинА4 била съставена от лица, за които няма данни да притежават пълна проектантска правоспособност съгласно българското законодателство, като отделните проектни части не били описани в съответствие с Наредба 4 и ЗУТ и липсвал проект по Енергийна ефективност; топлотехническите изчисления били направени със софтуер, за който няма данни да е признат за работа в Република България, и се отнасяли за град в Република Австрия. Ето защо вещите лица са заключили, че

тръжната документация би могла да послужи за съставяне на идеен проект по българското законодателство, но той не би бил „адапционен“. Вещото лице К. е посочило, че в „тръжната документация“ не се съдържат ясни указания относно конкретни стойности за температура, влажност, дебит на въздуха в отделните помещения, топлоотделяне, както и за предвижданията за инсталация съоръжения на обекта. Недостигът на информация относно производствения процес, който се предвижда да се осъществява в сградата, повлиял според вещите лица непосредствено върху конкретните проектни решения.

Според вещото лице А. от състава на разширената повторна експертиза заданието е съдържало достатъчно яснота („за част ОВК е било достатъчно, за да се изпълни ОВК“), макар и в голяма част непреведено на български език и без правните характеристики на задание за проектиране по смисъла на българското законодателство; в заданието имало таблица, в която според обясненията на вещото лице „точно са написани какви трябва да са параметрите на помещенията без помещенията „чиста стая“, защото те се изграждат много след това.“ Според вещото лице Ц. в частта БМС заданието на Дина4 е било общо, защото в БМС „не може да се каже каква точно да бъде логиката“, налице е „цял набор от технически изисквания към БМС системата, без никъде да е дадена логиката, по която се програмира, но тя се разработва от БМС проектанта. Заданието е било достатъчно пълно като технически изисквания и разработване, ако имаше комуникация с ОВК“ (л. 1276, т. V).

Във връзка с отговора на въпроса дали появата на описаните в констативния протокол от 25.09.2014г. недостатъци в конструкцията на сградата са в причинна връзка с лошо проектиране от страна на застрахования при ответника или са в резултат от неправилно изпълнение на проекта от страна на ищеца, вещите лица са дали множество заключения.

От първото заключение на комплексната СТЕ, изготвено от вещите лица К. и Г. се установява, че инсталациите е следвало да бъдат изградени на базата на проекта, изработен от Дина4, в който са отразени изискванията за микроклимат за отделните зони и помещения и необходимото количество въздух.

Основната задача на проектанта била да даде решения относно разположение на оборудването, тръбна разводка на линиите за топло- и студозахранване, подово отопление, организация на въздухообмена, включващо разработка на въздуховодната мрежа и начин на подаване и засмукване на въздуха. За осигуряване на топло- и студоносител бил разработен топло- и студов център в състав от два агрегата (ТПА1 вода/вода, монтиран в техническо помещение и ТПА2 вода/въздух, монтиран на покрива на сградата). Като основен източник на енергия бил предвиден термопомпен агрегат ТПА1, който използва сондажна вода, а излишната топлина/студ се отвежда към топлообменник U1/U3, съответно от изпарителя/кондензатора. Тръбната линия на сондажната част била оразмерена за дебит 151 л/сек, като се е очаквало това количество да премине едновременно през топлообменници U1, U2 и U3. Според вещите лица обаче поради нарушен хидравличен баланс в резултат от липсата на проектен разчет се е получила неритмична работа на агрегата „по неизвестни съображения“ не били предвидени баланс вентили на основните ирангове и пред

колекторните табла, необходими за балансиране на хидравличния режим на системата, който се нарушавал при изключване на част от серпентините. В резултат на това след въвеждане на обекта в експлоатация била установена неефективна работа на подовото отопление в резултат от хидравлично небалансиране на отделните щрангове и кръгове, както и неподходящо подбрани части от циркулационните помпи.

По отношение на климатизацията са констатирани проблеми с постигане на заложените в проекта показатели за микроклимат поради неподходящо подбрани и недостатъчно вихровидифузори и регулиращи клапи, при което се достигало до високи скорости в работната зона, предизвикващи дискомфорт, недостиг на топлинна мощност на някои от камерите, недостатъчен капацитет на пароувлажнителите и нарушаване на топлинния баланс в едно от помещенията. По отношение на въздуховода вещото лице К. сочи, че „не е отчетен много добре в проекта – през зимата охлажда допълнително помещението, като през него се транспортира студен въздух, а през лятото – обратното.“ В доклад за въздушните течения в работна среда от 04.12.2015 г. било отразено достигането на дебита според заложените му стойности, но при започване на работата било установено, че при този дебит поради високите скорости и неравномерното подаване и засмукване на въздуха от помещението се създава дискомфорт.

Поради констатираните проблеми инвеститорът възложил извършване на допълнителни проучвания от трети лица, при извършването на които било установено също, че профилът на ивичното остъкляване е неподходящ, поради което при определени условия се образува конденз по вътрешната страна. Според вещите лица в тази част е налице несъответствие с разпоредбите на Наредба 4/2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти в частта относно изискването за съставяне на технически чертежи на архитектурно-строителните детайли и елементи с детайлно описание към всеки детайл на геометричните, топлофизичните и оптичните характеристики на продуктите, въз основа на които са разработени детайлите. Не е спазено и изискването на чл. 18, ал. 2 от Наредба 7/2004 г. за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради (със сегашно наименование Наредба за енергийна ефективност на сгради) „външните ограждащи конструкции и елементи, както и вътрешните елементи, граничещи с неотопляеми пространства да се изчисляват на евентуален кондензационен пад ...“. Детайлът на връзката на профилите с ивичното остъкляване на фасадните панели бил приложен в техническия и работния проект без адаптиране въпреки възложената с договора адаптация. Установената липса на въздухоплътност и водоплътност и наличието на термомост в зоната на конструктивните fugи на ивичното остъкляване компрометирали според вещите лица работния детайл в проекта за връзките между профилите на дограмата и фасадните панели.

При разпита му в съдебно заседание вещото лице Г. е посочил, че детайлът (дограма и профил) не е обследван съгласно изискванията на Наредба 4/2001 г., като е нарушено изискването на чл. 90 от Наредбата, съгласно който „обхватът, съдържанието, чертежите и обяснителната записка на част Енергийна ефективност се разработват при спазване изискванията на Наредба № 7 за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на

енергия в сгради и съдържа на фаза технически и работен проект изчислителна част за определяне на показателите по чл. 4, чл. 19, ал. 2 и чл. 20, ал. 1; технически чертежи на архитектурно-строителни детайли и елементи с детайлно описание към всеки детайл на геометричните, топлофизичните и оптичните характеристики на продуктите, въз основа на които са разработени детайлите, технически спецификации и характеристики на вложените в строежа строителни и енергоефективни продукти. Според вещото лице Г., ако е било извършено обследване, това би довело до други практически резултати.

Във връзка с извода за причинната връзка между лошото проектиране и недостатъците, свързани с появата на конденз, е изложено противоположен експертен извод от вещото лице Я., от който се поддържа, че образуването на конденз в част от помещенията се дължало на това, че там има различен температурно-влажностен режим (дограмата, на която се образува конденз, е на етажа, на който се намира стаята за чисто производство и тя е с особен температурен, влажностен, климатизационен режим и нивата на влага в нея са по-високи). В предпроектната документация били поставени изисквания относно вида на профилите и коефициентите на проводимост на отделните елементи на фасадите. В съответствие с това бил избран профилът и според предварителните изпитания, проведени от изпълнителя му, елементите на дограмата отговаряли на заложените изисквания за топлопроводимост. Вещото лице сочи, че не би следвало да се търси грешка в проекта, тъй като в него е посочено, че дограмата трябва да е изолирана, като „не е в задълженията на проектанта да изработва индивидуален проект за дограмата“ и „изпълнителят следва да положи необходимите мембрани на съответните места“. Експертът обобщава, че липсата на уплътнителна лента има отношение към появата на конденз, но поставянето на такава лента според вещото лице е „в ангажиментите на изпълнителя на дограмата“, който следва да я положи, независимо дали е в детайлите. Допълва обаче, че „след направените ремонти престава да прониква външна вода“, че „след намесата и поставяне на по-големите ленти въпросът е решен“, както и че „сложената лента е била с недостатъчна дължина. Заложеното е било недостатъчно“, „това, което не е сложено между отделните елементи, не е било достатъчно, в резултат на което са се получили течовете ...“. Вещото лице потвърждава, че „в проекта на АБД няма данни от проверка за кондензационен пад, но според него „проектантът не е бил длъжен да прави такова изчисление, особено когато в насоките за проектиране има подробно описани материали, които трябва да се влагат, вкл. номенклатурата на съответните профили“. Въпреки това експертът добавя, че ако проектантите бяха направили изчисление, „евентуално биха открили този проблем с ниската вътрешна температура.

Наред с това вещото лице Я. добавя, че появата на конденз по долните профили на ивичното остъкляване (дефект 91) се дължи на решението на Сентилион за замяна на подпрозоречните первази от алуминиева ламарина с ПВЦ, с което се премахва полезен термомост от помещението към профила на остъкляването. При разпита в о.с.з. на 26.06.2019 г. това вещо лице е уточнило, че в проектите бил предвиден алуминиев подпрозоречен перваз, като при замяната на този елемент с такъв с по-лоша

топлопроводимост се получил конденз. Решението за смяна на алуминиевия перваз според експерта „идва от решението на възложителя“, който търсил постигането на по-добра цена.

Инвестиционните проекти по части **ОВК и Енергийна ефективност** са предмет на изследване от вещото лице А. като част от разширената повторна експертиза. Той заключава, че по част ОВК във фаза Идеен проект изчисленията на топлинните загуби и охладителните товари били направени с австрийски софтуер без да има превод и без да е спазено условието на ДинА4 за външна температура на въздуха през зимата -16 градуса. Графичната част на идейния проект съдържала чертежи, изцяло заимствани от проекта на ДинА4, които в по-голямата си част не са преведени; липсвала легенда с означения, забележки за пояснение, номерация на вертикални щрангове, данни за типа и размера на арматурите, на някои от чертежите липсвала номерация на помещения с вътрешните им зимни и летни изчислителни температури, а за вентилационните инсталации липсвала скорост и относителна влажност на въздуха. Инвестиционният проект във фаза Технически проект по част ОВК за разлика от идейния проект предвиждал осигуряването на необходимата топлинна енергия за покриване на топлинните загуби да се осъществи чрез два термopомпени водохлаждащи агрегата, работещи в паралел, единият е разположен на покрива, а другият – в сутерена. Параметрите на въздуха съгласно проекта се поддържали чрез вентилационна инсталация и чрез подово лъчисто отопление/охлаждане. Промените в техническия проект спрямо идейния третирали начина на топло- и студопроизводство, смукателната вентилация в подземните гаражи и дебита на част от вентилационните инсталации, както и в противодимната завеса на атриума. Въпреки тези промени обаче нови изчисления на топлинните загуби и охладителните товари в техническия проект няма. Стойностите на тези величини били изцяло заимствани от одобрения идеен проект и били приети от проектанта за верни и в съответствие с насоките за проектиране на ДинА4, макар параметрите на микроклимата в отделните помещения в сградата да не били съобразени със заданието за проектиране на ДинА4 и с изискването изчисленията да са направени при външна температура -16 градуса, както и с чл. 83 от Наредба 4/2001 г. В чертежите отново липсвала легенда, в чертежите за отоплителните инсталации на места липсвали данни за типа арматура, а в чертежите за вентилационните и климатичните инсталации - данни за скоростта на въздуха и относителната влажност. Според вещото лице А. е налице връзка между необезпечността и проявилите се дефекти, свързани с наднормена скорост на движение на въздуха. Във фаза Работен проект проектът по част ОВК бил изработен на 02.04.2012 г. и не съдържал нови изчисления на топлинните загуби и охладителните товари, топлинният баланс във всяка една фаза не бил преведен и стойностите в таблицата не били променяни. Обяснителната записка и изчисленията не отговаряли на изискванията на чл. 87 и 88 от Наредба 4/2001 г., като липсвали доказателства за одобряване и съгласуване на чертежите с инвеститора и строителния надзор.

По отношение на установения проблем с винтилите вещите лица Ц. и А. заявяват в о.с.з. на 01.07.2019 г., че „от гледна точка на ОВК е могло да се съобразят“, „в част ОВК като задание ги е нямало, но с грижата на добрия проектант е могло да се предвидят тези

трипътни вентили за нуждите на конкретния обект“.

Инвестиционният проект по част Електрическа-БМС (система за контрол, разделена на три нива: мениджмънт, управление и полева автоматика) е изследван от вещото лице Ц. Експертът сочи, че във фаза Идеен проект не се съдържа част БМС, а в техническия проект не било отразено наличие на честотни регулатори на различните двигатели, същите са управлявани на принципа on/off, а не с плавно изменение на оборотите; не било отразено, че климатичните камери не притежават собствено управление, каквото имат чилърите, поради което в проекта били поставени в режим на мониторинг; не била отразена необходимостта от връзка между етажните разпределителни табла за подово отопление и БМС системата, поради което контролерите на етажните табла не получавали автоматично информация в какъв режим да работят; не били предвидени всички необходими сензори или били поставени сензори на неподходящи места, поради което БМС системата не получавала нужната информация за доброто управление на инсталациите; не били описани подробно параметрите на БМС системата, поради което не ставало ясно при какви условия и как се променя управлението на дадена инсталация. Техническият проект не бил разработен в тясно сътрудничество с ОВК проектанта, „от което са породени и всички пропуски или неточности в него в областта на управлението на инсталациите и съоръженията. Вещото лице заключава, че работният проект по част Електрическа-БМС припокрива в известна степен техническия проект, без да са правени промени в техническата записка, описанията на устройства и елементи от инсталациите, логиката на управление на определени устройства, връзките между устройствата и др., поради което не са отстранени грешките и пропуските на техническия проект; отново не било дадено описание на работата на топло- и студовия център (абонатна) и на сондажната система, липсвало задание за програмиране, не била описана добре локалната аспирация, не били зададени изисквания към пусково-наладъчните дейности, не били описани какви сигнали и параметри трябва да се следят на системите и къде трябва да става това. Според вещото лице Ц. описанието на алгоритмите и на функционирането на съоръженията е общо, не е имало нужното взаимодействие между ОВК и БМС проектанта, поради което не са изяснени изискванията към системите и инсталациите, които да залегнат като алгоритми в БМС, както и изискванията за наличие на сензори за събиране на коректна информация за параметрите на системата.

В обобщение вещите лица Я. и К. са заключили, че идейният и техническият проект, изготвени от АБД, съответстват на българските стандарти и на изискванията на възложителя, но останалите експерти са поддържали становище, че е налице неизпълнение на конкретни изисквания към добрата проектантска практика, в причинна връзка с което са настъпили процесните дефекти. Изводът на вещите лица Я. и К., както се установява при разпита им в с.з на 05.12.2018г. се установява на факта, че е налице приемане на строежа чрез Констативен протокол обр.15, в който било отразено, че строежът отговаря на всички предвидени от закона изисквания за да бъде одобрен и разрешено пускането му в експлоатация.

По отношение на дейностите, които са необходими за отстраняването на

възникналите дефекти вещите лица дават различни експертни заключения.

Не е спорно, а и от писмените доказателства по делото и от съдебно-техническите експертизи се установява, че за отстраняване на неточностите и дефектите в проекта инвеститорът Сентилион е възложил отстраняване на недостатъците на трето лице – ТЕРМ, което въз основа на договор от 30.04.2015 г. е изработило Етап 1: Анализ и технически предложения за решение на някои проблеми в работата на ОВК системите и Етап 2: Технически проект по част ОВК. Вещото лице К. сочи, че *„отстраняването на дефектите било извършено по проекта на ТЕРМ, но това не съставлявало нов проект – тъй като решението е дадено при вече съществуващи и монтирани основни съоръжения.“*, т.е. **възложената на ТЕРМ дейност съставлявала „отстраняване и допълване на установените непълноти в проекта на АБД за постигане на заложените проектни параметри за микроклимат**. Новият изпълнител коригирал, допълнил и предложил решения „в рамките на съществуващия проект“ и направените предложения са реализирани, в резултат от което е осигурено нормално функциониране на инсталациите. Вещото лице А. потвърждава, че разработката на ТЕРМ „цели да конкретизира дефектите, да получи независимо становище и конкретни мерки за отстраняването им“, като „причината за изработването ѝ е за улесняване на инвеститора и главния изпълнител при ремонтните дейности за отстраняване на констатираните дефекти (л. 1238, V).

Видно е от заключението на приетата и неоспорена от страните съдебно-счетоводна експертиза, изготвена от вещото лице Д. Г., чието заключение и въззивният съд, също както и първоинстанционният, кредитира изцяло като обективно и професионално изготвено, се установява, че при извършената в счетоводството на ищеца проверка, се е установило, че в дружеството са били осчетоводени brutните разходи, направени от Линднер България по повод изплащането на трудови възнаграждения на лицата от неговия персонал ангажирани с установяване и отстраняването на дефекти на обект „Сентилион“ са както следва : 36 108,89 лева за лицето изпълняващо длъжността „асистент на управителя“; 10 213,20 лева за „системен инженер ОВКИ“ и 1 467,86 лева за „системен инженер ВиК“ или общият размер на начислената и заплатена сума за трудово възнаграждение на тези лица е 47 789,95 лева. Вещото лице пояснява, че тази сума е образувана като уравнение от общия брой дни, през който тези три лица са полагали труд по отстраняването на констатираните дефекти в обекта, а именно 294 дни, както са представени изчисленията на вещото лице в колона 9 от Таблицы № 1, 2 и 3 от констативно-съобразителната част от заключението. Така изчислената от вещото лице сума от 47 789,95 лева представлявала 31,18 % от общия размер на изплатеното възнаграждение на лицата ангажирани на същите длъжности по време на изпълнението на договора за процесния обект, което е в размер на 153 295,05 лева.

Вещото лице също така сочи, че от извършената проверка в счетоводството на ищеца, се установявало, че „Линднер България“ ЕООД, в качеството си на изпълнител по договора за строителство от 26.10.2009г. и в резултат на констатирани дефекти на 25.09.2014г., е осчетоводил и е заплатил на инвеститора „Сентилион“ ЕООД и подизпълнители, направени разходи по обект „Сентилион“. Съответно към 15.12.2016г. за

периода от 2015г. до 2016г. тези разходи свързани с отстраняване на гаранционни дефекти са в размер на 88 720,21 лева, като всичките са заплатени от него.

От извършената проверка в счетоводството на ищеца вещото лице е установило също така и, че „Линднер България”ЕООД, в качеството си на изпълнител по договора за строителство от 26.10.2009г.е осчетоводил, но не е заплатил все още на инвеститора „Сентилион”ЕООД направени разходи по обект „Сентилион”, които към датата на изготвяне на експертизата възлизали на сумата от 18 315 лева, както и сумата 4 611 лева, представляващи разходи за отстраняване на гаранционни дефекти в резултат на проектантски грешки.

От показанията на свидетелката З. се установява, че през периода от 2008 г. – 15.08.2013 г. тя е работила като системен инженер ОВК при ищеца и технически проектово ръководител на процесната сграда. Според З. е имало текущи проблеми по проектите, но те били отстранявани своевременно, по време на изпитанията не били констатирани недостатъци. Свидетелят сочи, че тя не е установила непълноти в проектите, които били преминали през проверка както от нейна страна, така и от страна на представители на външни консултанти, вкл. определени от инвеститора. Ищецът искал да се промени проектът с цел поевтиняването му, но това желание не било одобрено от инвеститора и съответно не било реализирано. Според свидетеля „построеното изцяло се припокривало с идейната фаза“, като видът на вложените материали и производителят им бил избиран от консултантите на ищеца и на инвеститора.

При така установената фактическа обстановка съдът и с оглед правомощията си по чл. 269 ГПК, настоящият съд достигна до следните правни изводи:

Настоящият състав на съда осъществява въззивен контрол при условията на чл. 294, ал. 1 ГПК и е императивно обвързан от указанията на касационната инстанция във връзка с тълкуването и прилагането на закона, а в конкретиката на казуса - от указанията за това, че при повторното разглеждане на делото и при постановяването на акт по съществото на спора следва да се зачете, че задължителната застраховка по чл.171 ЗУТ следва да покрива отговорността на участниците в проектирането и строителството за вреди, причинени на различни от застрахования участници в строителството и на трети лица, вкл. и когато вредите са настъпили в резултат на неизпълнение на договорни задължения, каквито твърдения се твърди да са настъпили в резултат на лошото изпълнение на задълженията на проектанта по процесния договор за проектни и проучвателни работи. Съобразно със задължителните указания на касационната инстанция по приложението на материалния закон, дадени в отменителното решение по чл.293, ал.3 ГПК, следва да се зачете, че в обхвата на отговорността на застрахователя по задължителната застраховка по чл.171, ал.1 ЗУТ се включват и вредите, причинени в резултат от неизпълнение на договорните задължения на участниците в проектирането и строителството без да е необходимо постигането на допълнителна изрична уговорка, поради което и за покритието на тези вреди не е необходима изрична уговорка съгласно чл.223, ал.1, изр. 2 КЗ/отм/.

При новото разглеждане на делото въззивният съд е обвързан от фактическите

констатации и правните изводи на ВКС в отменителното решение по отношение на обстоятелствата, за които е събран необходимия доказателствен материал и не са предмет на задължителните указания по смисъла на чл. 294, ал. 1 ГПК. Споровете за правното значение на установените по делото факти, обсъдени от касационния съд се преклудират и въззивният съд е длъжен да се съобрази с направеното тълкуване при постановяване на решението си /Решение № 250 от 18.07.2013 г. на ВКС по гр. д. № 634/2011 г., II г. о., ГК/. Това е така, защото при повторното разглеждане на делото от въззивната инстанция по реда на чл.294, ал.1 ГПК предметната рамка на въззивното производство се предопределя от предметната рамка на приключилото касационно производство и субективните и обективни предели на постановления от касационния съд съдебен акт, с който е указано по отношение на кои порочни действия и коя част на порочното въззивно решение се отменя и делото се връща за ново разглеждане- арг. от чл.294, ал.1 ГПК/така и Решение № 33 от 18.07.2017г. по т.д.№ 60062/2016г. на ВКС, 2 ГО/.

В конкретния случай с оглед приетото от касационния съд за липсата на спор за облигационни отношения основани на сключен договор за застраховка по професионалната отговорност на проектанта обхвата на въззивната проверка и при спазване на ограниченията по чл. 269 ГПК следва да се съсредоточи до отговора на въпросите дали е налице допуснато неизпълнение на задълженията на проектанта „Архитектурно бюро Д.“ЕООД при изготвяне на инвестиционния проект и по връзката между допуснатите нарушения в процеса на проектирането и настъпилите вреди, чието обезщетяване се иска, като при обсъждане на тези доводи и възражения въззивният съд следва да съпостави констатациите на всяко от вещите лица по депозираните от тях множество комплексни технически експертизи и да им направи самостоятелна оценка съгласно чл.202 ГПК, както и да се произнесе по доводите в насрещната въззивна жалба.

Съобразявайки дадените указания на касационния съд по приложението на материалния и процесуалния закон настоящият съдебен състав намира обжалваното първоинстанционно решение да е правилно, като въззивният съд споделя изцяло мотивите на обжалваното решение , поради което и на осн. чл.272 ГПК препраща към мотивите на СГС. Независимо от това следва да се добави и следното :

Предмет на разглеждане в настоящото производство е иск за обезщетение за имуществени вреди при настъпил застрахователен риск по договор за застраховка "Професионална отговорност". Застрахователното правоотношение между страните се установява от представената по делото застрахователна полица с № 212215213000254 с договорена ретроактивна дата 09.06.2010г., като по делото е установено, че ответникът е бил застраховател на проектанта и по идентична задължителна застраховка за период от време предхождащ процесната такава. Следователно отговорността на застрахователя е приложима по отношение на процесния договор от 26.10.2009г. за проектно-проучвателни работи за обект „Производствено-административна града на „Сентилион“ООД с принадлежащите ѝ външни връзки и около сградното пространство, находяща се в гр.София, район Искър, УПИ 3-190, кв.83, м. ж.к.”Дружба 1”.

Приложима разпоредба за правната квалификация на иска е чл. 249, т. 3 КЗ (отм.); , доколкото се твърди застрахователното събитие да е настъпило през 2014 г., имащо израз на проявили се дефекти в конструкцията на сградата, след приемане на сградата в експлоатация и по време на съществуващо през това време застрахователно правоотношение.

Процесната застраховка е от категорията на задължителните такива, съгласно чл. 249 КЗ (отм.); , като в действащия към момента Кодекс на застраховането за уреждане отношенията на страните по нея е предвидена специална разпоредба – по чл. 469, ал. 3 ТЗ.

С оглед извършваната от ищеца дейност – осъществяване на проектиране и строителство на сгради, на основание чл. 171 ЗУТ, същият е задължен да застрахова професионалната си отговорност за вреди, причинени на трети лица, различни от застрахования, в резултат на неправомерни действия или бездействия при изграждането на конкретния строителен обект. Условиата и редът за сключване на задължителна застраховка "Професионална отговорност" са уредени в Наредба за условията и реда за задължително застраховане в проектирането и строителството, приета с ПМС № 38/24.02.2004 г.

Правата и задълженията на страните по застрахователното правоотношение са уредени в Общи условия към застрахователните полици, които са приети по делото и от които се установява, че застрахователното покритие обхваща вреди, които се обезщетяват на базата на предявени искове, като необходимо е действията или бездействията на застрахования да са били извършени в периода на действие на застраховката или след вписаната в полицата ретроактивна дата.

В случая, от събраните в хода на производството писмени доказателства категорично се установява, че след въвеждане на сградата в експлоатация съгласно Удостоверение за ползване от 11.11.2013г. са възникнали редица технически проблеми в обекта, в частност по отношение на ОВК и БМС, като естеството и характера на проявилите се дефекти е бил удостоверен по време на многостранна среща провела се на 25.09.2014г. между представители на инвеститора, главния изпълнител „Линднер България“ЕООД, лицето упражняващо строителен надзор и проектанта „Архитектурно Бюро Д.“. На тази среща бил съставен Констативен протокол № 1/25.09.2014 г. относно дефектите, проявили се в едногодишния експлоатационен срок на сградата.

Така съставеният с участието на представител на проектанта констативен протокол има свидетелстващ характер по отношение на удостоверените с него факти и обстоятелства – а именно установените в хода на експлоатацията на сградата проявления на различни дефекти- недостатъци в работата на системите за отопление, вентилация и климатизация и системата за управлението им, както и в половината система, сондажните кладенци и дефекти по фасадата, изразяващи се в образуването на конденз в отделни участъци на фасадното остъкляване и липса на водо и въздухоплътност. Тъй като документът съдържа признание за неизгодни за проектанта факти, а също и с оглед битността му на частен свидетелстващ документ, съдът кредитира удостоверените с него факти и обстоятелства, още повече констатациите за настъпили дефекти не се опровергават от нито едно

доказателство по делото, не се и оспорват от самия ответник като ангажирано за отговорността му лице. Съдът кредитира и констатациите на лицата участвали при съставянето на констативния протокол, че дефектите не са съществували при приемане на строежа, а са се проявили едва в хода на експлоатацията на сградата, т.е. че имат характера на скрити недостатъци по см. на чл. 264, ал.2 ЗЗД. Поради това и възражението на ответника, че при пускането в експлоатацията на сградата не е било констатирано наличието на дефекти в конструкцията на сградата се явява ирелевантно с оглед липсата на спор между страните относно темпоралния момент за проявлението на дефектите, т.е. че те имат характера на скрити недостатъци, проявили се и установени в хода на експлоатацията на сградата и след приемането на строежа от приемателната комисия.

Всъщност спорен между страните е единствено въпросът дали така установените с констативния протокол дефекти в части Архитектура, ОВК, БМС и ВиК-Поливна система се дължат по твърдение на ищеца на некачествено проектиране, грешки в изчисленията и неправилен избор на съоръжения от страна на проектанта или на некачествено изпълнение на строително-монтажните работи от страна на главния изпълнител „Линднер България“ЕООД- по твърдения на застрахователя.

Няма спор между страните, а и се установява от събрания по делото доказателствен материал, че изпълнението на строежа като цяло, вкл. и по отношение на проблемните конструкции в ОВК, ВиК, БМК части и ВиК- поливна система е следвало да бъде съобразено с изискванията на инвеститора, както са били заложени в проекта изготвен от австрийското проектантско дружество Дин4. На базата на тези изисквания проектантът е следвало да даде решения относно разположението на оборудването, тръбна разводка на линиите за топло- и студозахранване, подово отопление, организация на въздухообмена, включващо разработка на въздуховодната мрежа и начина на подаване и засмукване на въздуха. Както се установява от заключението на експертите от състава на първоначалната комплексна съдебно-техническа експертиза - вещите лица К. и Г., за да се съобрази с изискванията в заданието на инвеститора, като основен източник на енергия проектантът е предвидил наличието на термопомпен агрегат ТПА1, който с цел постигане на икономии е следвало да използва сондажна вода, а излишната топлина/студ да се отвежда към топлообменник U1/U3, съответно от изпарителя/кондензатора. Поради недостатъчен проектен разчет обаче се получила неритмична работа на агрегата и хидравлично небалансиране на отделните детайли в него и вследствие на което се стигнало до негативен резултат от недостиг на топлинна мощност на някои от камерите, недостатъчен капацитет на пароовлажнителите и нарушаване на топлинния баланс в помещенията. Като допълнителна причина за постигането на този неблагоприятен ефект се сочат от вещите лица и заложените в самия проект високи стойности на работа на въздуховода, при които се е получило неравномерно засмукване на въздуха от помещението и което имало като краен резултат установеното в констативния протокол неравномерно охлаждане или затопляне на помещението през зимния и есенния сезон.

По отношение на констатираното образуване на конденз по вътрешната страна на

сградата мнозинството от вещите лица и по трите комплексни технически експертизи са дали заключение, че кондензът се дължи на това, че предвиденият от проектанта профил на ивично остъкляване не е подходящ и при него не е спазено изискването на чл. 18, ал. 2 от Наредба 7/2004 г. за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради (със сегашно наименование Наредба за енергийна ефективност на сгради) „външните ограждащи конструкции и елементи, както и вътрешните елементи, граничещи с неотопляеми пространства да се изчисляват на евентуален кондензационен пад ...“. Детайлът на връзката на профилите с ивичното остъкляване на фасадните панели бил приложен в техническия и работния проект съобразно заданието на инвеститора без да се приложи необходимата адаптация за да съответства на нормативните и технологически изисквания. Именно установената липса на предвидена от проектанта въздухоплътност и водоплътност и наличието на термомост в зоната на конструктивните фуги на ивичното остъкляване компрометирали според вещите лица работния детайл в проекта за връзките между профилите на дограмата и фасадните панели и е посочено от тях като непосредствена причина от възникването на състояние на конденз.

Единствено вещото лице Г. от всичките експерти е поддържал противоположния извод, че причината за възникването на конденза е поради вида избран материал от изпълнителя- ПВЦ вместо препоръчаната от проектанта алуминиева дограма, но този негов извод остава изолиран и неподкрепен от становищата на другите вещи лица, поради което и настоящият съд не го кредитира. А и както сам в. л. Г. сочи, изпълнението с материал от алуминиева дограма е било заложено в проекта да е само препоръчително, а не задължително, поради което и не може да се формира единствено на това обстоятелство извод, че проектантът не носи отговорност за настъпилия конденз поради това, че изпълнителят по своя самоволна преценка не се е бил съобразил с дадените му с проекта технически указания относно вида на използвания материал.

По отношение на инвестиционните проекти по части ОВК и Енергийна ефективност от заключението на вещите лица се заключава, че изчисленията на топлинните загубени са били направени с австрийски софтуер без да има превод и без да е спазено условието на ДинА4 за външна температура на въздуха през зимата -16 градуса. Били извършени промени от проектанта спрямо идейното задание на австрийския проектант, които промени третирали начина на топло- и студопроизводство, смукателната вентилация в подземните гаражи и дебита на част от вентилационните инсталации, както и в противодимната завеса на атриума, но въпреки тези съществени изменения не били сторени нови изчисления на топлинните загуби и охладителните товари в техническия проект, а били възприети безкритично тези съобразно идейния проект на австрийското дружество. Стойностите на тези величини били изцяло заимствани от одобрения идеен проект и били приети от проектанта за верни и в съответствие с насоките за проектиране на ДинА4, макар параметрите на микроклимата в отделните помещения в сградата да не били съобразени със заданието за проектиране на ДинА4 и с изискването изчисленията да са направени при външна температура -16 градуса, както и с чл. 83 от Наредба 4/2001 г. и в това според

вещите лица се състоял извода за причината за проявилите се дефекти, свързани с наднормена скорост на движение на въздуха, намиращ проявление в климатичния дисбаланс в помещенията на сградата. Наред с това според вещите лица изчисленията не отговаряли на изискванията на чл. 87 и 88 от Наредба 4/2001 г., като липсвали доказателства за одобряване и съгласуване на чертежите с инвеститора и строителния надзор.

По отношение на инвестиционния проект по част Електрическа-БМС (система за контрол, разделена на три нива: мениджмънт, управление и полева автоматика) вещите лица заключват наличието на редица несъответствия и грешки в проектирането, описани в констативно-съобразителната част на експертизата и мотивите на решението, вследствие на които БМС системата не получавала нужната информация за доброто управление на инсталациите. Техническият проект не бил разработен в тясно сътрудничество с ОВК проектанта, от което са породени и всички пропуски или неточности в него в областта на управлението на инсталациите и съоръженията и това имало допълнително значение за възникналите проблеми с нарушаването на топлинния баланс на помещенията.

В обобщение мнозинството от вещите лица са заключили, че е налице неизпълнение на конкретни изисквания към добрата проектантска практика, в причинна връзка с което е настъпило по-късно и проявлението на процесните дефекти. Противоположният извод на вещите лица Я. и К. се основава единствено на това, че е налице приемане на строежа чрез Констативен протокол обр.15, в който било отразено, че строежът отговарял на всички предвидени от закона изисквания за да бъде одобрен и разрешено пускането му в експлоатация, но както се посочи по-горе проявлението на описаните дефекти има характера на скрити недостатъци, поради и това и изводът на приемателната комисия, че всички дейности по строежа, вкл. и на проектанта, са изпълнени съобразно изискванията на закона не може да обоснове извод в тази посока.

Предвид изложеното съдът намира, че е недоказано твърдението на ответника, че проявлението на дефектите по конструкцията на сградата се дължи на некачественото изпълнение на договора за строителство, а не на договора за проектни и проучвателни работи, сключен с проектанта „Архитектурно бюро Д.“ за вредите от което неизпълнение той е ангажиран да отговаря. Налице са основанията за ангажиране отговорността на проектанта като участник в строителството, респ. на ответника като негов застраховател по „професионална отговорност“ за скритите недостатъци на изработеното по см. на Чл.264,ал.2 от ЗЗД, доколкото последните безспорно са се проявили в хода на експлоатацията на отоплителната инсталацията на сградата през студения сезон на годината, след приемането на изработката и имат такъв характер, че не са могли да се проявят и да бъдат забелязани при приемането на работата.

По отношение заявеното от ответника възражение, че предоставеното от възложителя задание е било некоректно и съдържащо множество недостатъци, което е довело и до обективна невъзможност за качествено изпълнение на процесния проект съдът намира, че дори това да е така, това негово твърдение е ирелевантно с оглед ангажиране отговорността на проектанта. Действително, както се установява от заключенията на ангажираните по

делото съдебно-технически експертизи, е че в идейния проект, предоставен от австрийското проектантско дружество и на спазването на изискванията на който инвеститорът особено много държал да съответства техническият проект, се съдържат изключително повърхностни и бегли обяснения по отношение на функционално-пространствената характеристика на сградата и изискванията към работната среда, като и че в него липсвали указания, пряко свързани с производствения процес, който се предвижда да се осъществява в сградата, както и съществени за създаването на работещ механизъм данни в технологичната част. Това обстоятелство, наред с липсата на каквито и да било ясни указания относно конкретни стойности за температура, влажност, дебит на въздуха в отделните помещения, топлоотделяне, както и за предвижданите за инсталация съоръжения на обекта е посочено еднозначно от вещите лица като непосредствена причина да се повлияе негативно върху конкретните проектни решения.

Независимо от този еднозначен и категоричен извод на вещите лица същият е ирелевантен за отговорността на проектанта, тъй като съгласно разпоредбата на чл. 260, ал.1 ЗЗД изпълнителят е длъжен да предупреди веднага другата страна, ако даденият му проект е неподходящ за правилното изпълнение на работата и да иска извършването на нужните промени в проекта, като ако възложителят не се съгласи да стори това, изпълнителят може да се откаже от договора. Съгласно алинея втора на същата разпоредба ако изпълнителят не направи това предупреждение, той отговаря пред другата страна за причинените ѝ вреди. По арг. от ал.2 само ако е отправил нужното предположение и възложителят не се е съгласил с предложените изменения в изискванията на заданието, т.е в идейния проект, както е в настоящия случай, само тогава той може да се освободи от вредите от неточното изпълнение приело формата на лошо/некачествено/ изпълнение.

Съобразно нормата на чл. 302 ТЗ императивно изискваща длъжникът по сделка, която за него е търговска, да полага "грижата на добър търговец", му вменява задължение, в момента, в който установи хипотеза на чл. 260 ЗЗД, да уведоми възложителя. Това се предпоставя от общото задължение на изпълнителя да полага дължимата грижа от изпълнителя. А последната следва да се извършва постоянно и системно, за да се постигне целения с договора резултат. Ако такава грижа, водеща до изпълнение на задължението на изпълнителя по чл. 260 ЗЗД, не бъде положена, следва да се приеме, че предаденият от възложителя проект или материал е годен за постигане на целта на договора за изработка, дори това да не е било така. Изцяло в тежест на изпълнителя е да докаже обратното, което се постига по пътя на изпълнение на задължението му по чл. 260, ал. 1 ЗЗД. Следва изрично да бъде отбелязано, че уведомлението по чл. 260 ЗЗД е необходимо да съдържа, освен констатации за несъответствие между материала или проекта/както е в настоящия случай/, но и изрично волеизявление за отстраняване на недостатъците в проекта, каквото липсва в настоящия случай.

В съответствие с тази нормативна разпоредба е предвиденото и в самия процесен договор за проектни и проучвателни работи задължение- в случай, че ако проектантът констатира грешки в предоставеното му техническо задание за проектиране да уведоми

възложителя за това, което той може да го стори както в двуседмичния срок от сключването на договора/съгл. чл.14.1/, така и по всяко време на изпълнение на договора/чл.16, ал.1/, което следва да стане съобразно установената от страните писмена форма на уведомяване. В този случай е изрично предвидено, съгласно чл.16, ал.2, че ако възложителят не се съгласи с дадените по чл.14, ал.2 и чл.16, ал.1 препоръки изпълнителят се освобождава от отговорност относно дефектите в проекта.

Действително по делото са налице и данни/писмена кореспонденция между представляващия дружеството проектант и служител на ищеца/, че възложителят е бил уведомен, че в заданието има някои пропуски и особености, които не позволяват да се формира еднозначен извод, че успешно биха били поправени и адаптирани съобразно изискванията на българското законодателство в указания от възложителя срок, но същевременно липсва изрично предупреждение от проектанта, че предложеното от възложителя идейно техническо задание изобщо е негодно за изпълнение по желанието от него начин и че ако въпреки това продължава да държи на него същото ще трябва сериозно да се преработи. Едва при своевременно изпълнение на възникналото по силата на закона задължение по чл. 260, ал. 1 ЗЗД, следва да бъде съобразено и стореното възражение по чл. 83, ал. 2 ЗЗД. Липсата на доказателства за уведомяване от изпълнителя до възложителя, в изпълнение на възникналото за ответника задължение по чл. 260 ЗЗД, е основание за приложение на нормата на чл. 260, ал. 2 във връзка с чл. 265, ал. 1, пр.2 ЗЗД - т.е. основание за ангажиране на неговата имуществена договорна отговорност. Вместо това проектантът е започнал изпълнението на договора като го е превъзложил на следващ подизпълнител/Аксис Клима/ при ясното съзнание за наличните пропуски в заданието на възложителя, т.е. съгласил се е да работи въпреки тях с ясното съзнание, че те са налице и стремежи се към постигането на търговска печалба се е надявал да избегне неблагоприятния ефект от тяхното проявление за в бъдеще. Поради това и той, респ. застрахователят му по професионална отговорност следва да отговаря спрямо възложителя за причинените от неизпълнението вреди/ чл.260, ал.2 ЗЗД/.

Неоснователен е и следващия довод на застрахователя, че твърдените от ищеца вреди не са настъпили вследствие на лошо проектиране, а представляват суми дадени за изпълнение на ново задание, което се явява подобрение на вече изградения проект, в какъвто приблизителен смисъл е било първоначално заявеното основание за отказ за изплащане на застрахователно обезщетение. Такъв извод не следва от заключенията на вещите лица, напротив от тях ясно се сочи, че отстраняването на дефектите, сторено въз основа на сключения с третото лице ТЕРМ ЕООД договор от 30.04.2015г. действително е било извършено по проекта на това лице, но той не съставлява нов проект тъй като предложеното от него техническо решение е дадено при вече съществуващи и монтирани основни съоръжения и е с една специфична и ясно изразена цел- да се отстранят и допълнят установените непълноти в проекта на АБД, на който проектанта Архитектурно Бюро Д. го е превъзложил, за постигане на заложените проектни параметри за микроклимат, на които изисквания предходния проект не е отговарял и именно заради това се е наложила

преработката му. Както се установява от заключенията на вещите лица новият изпълнител само е коригирал, допълнил и предложил решения в рамките на вече съществуващия проект и направените предложения са реализирани, в резултат от което е осигурено и в крайна сметка нормално функциониране на инсталациите.

Неоснователен и е поредно заявления от застрахователя довод, че не отговаря за неизпълнението поради това, че изпълнението на договора било превъзложено на трето лице – „Аксис Клима“ООД, което представлявало изключен риск по см. на Общите условия към договора за застраховка.

В предмета на застраховката по чл. 171, ал. 1 ЗУТ е включена отговорността на застрахованото лице „Архитектурно бюро Д.“ като строител и застрахователят е длъжен да покрие вредите, причинени на други участници в строителството и/или на трети лица, вследствие на неправомерни действия или бездействия при или по повод изпълнение на задълженията му в това му качество, включително и когато е превъзложил цялата или само част от тази дейност на други лица, както е в случая. Отговорността на застрахователя обхваща причинените вреди от застрахования при изпълнение на работа в качеството му и на подизпълнител, а не само като изпълнител.

Дори и проектантът, както е в настоящия случай, да е превъзложил изпълнението на дейността на друг изпълнител, спрямо своя възложител, т.е. ищеца „Линднер България“ЕООД, той отговаря като единствен изпълнител, т.е. и за вредите причинени от дейността на лицата на които е превъзложил изпълнението на предмета на договора, той отговаря като за свои. Или както се е позовал и първостепенният съд, противоправното действие/бездействие на лицата, комуто проектантът е превъзложил своите задължения по проектирането, се приема за противоправно действие/бездействие на самия проектант по см. на чл.172 ЗУТ. Да се приеме обратното, както удачно е разяснил и съдът, ще означава да се елиминира действието на всяка задължителна застраховка по чл.171 ЗУТ чрез простото превъзлагане на дейността, което може да бъде сторено дори и без знанието на застрахователя.

Обосновани и правилни са и изводите на първоинстанционния съд при определяне размера на обезщетението, дължимо за отстраняване на вредите, причинени от некачественото изпълнение на задълженията на проектанта, респ. на привлеченото от него за подизпълнител лице, които намират проявление в обсъдените по-горе дефекти. Правилни са изводите на съда, че по силата на чл.208, ал.3 от КЗ/тм./ обезщетението следва да бъде равно на размера на вредата към деня на настъпване на събитието. Това е така, защото вредата възниква в момента на проявление на недостатъците, а не след отстраняването им от увредения. За да се дължи застрахователно обезщетение, няма изискване увреденият вече да е отстранил последиците от неизпълнението, т.е. да е поправил вещта, напротив както е изяснил и съдът често пъти заплащането на обезщетението от застрахователя предполага това да бъде сторено. Следва да бъде добавено само, че този подход е в съответствие с разпоредбата на чл. 265, ал.1, предложение второ от ЗЗД, която с оглед естеството на спорните отношения следва да намери съответно приложение в случая, а това е, че ако

възложената работа е изпълнена с недостатъци, поръчващият може да иска една от трите алтернативно предоставени възможности, а именно заплащане на разходите, необходими за поправката на вещта, за да може сам да си я приведе в съответствие с изискванията на договора. Такъв именно характер имат разходите по оспореното от застрахователя перо за фактурирани, но неразплатени дейности по отстраняване на дефектите тъй като те са сторени от инвеститора по повод некачественото изпълнение на предмета на договора от страна на привлеченото като подизпълнител лице и съответно имат характера на разходи, необходими за поправката на вещта по см. на чл.265, ал.1, предложение трето ЗЗД, съответно пораждат регресно право за заплащането им от страна на главния изпълнител срещу привлеченото от него за изпълнител лице, респ. неговия застраховател по професионалната му отговорност. Тъй като по делото няма спор между страните относно фактите свързани със стойността на разходите- заплатените от ищеца разходи на инвеститора за отстраняване на дефектите, респ. фактурираните от последния, но още неразплатени от ищеца разходи за дейности по отстраняване на дефекти, както и размера на трудовото възнаграждение на служителите на ищеца, които са били допълнително привлечени от него по констатиране и отстраняване на дефектите и които той претендира да представляват вреда и да му бъдат заплатени, въззивният съд в съответствие с чл.272 ГПК препраща изцяло към мотивите на първоинстанционното решение.

По отношение релевираното във въззивната жалба възражение, че разходите за трудови възнаграждения на служителите на ищеца не могат да бъдат определяни като вреда от некачественото проектиране поради това, че заплащането им произтича от трудовото правоотношение с него, настоящият съдебен състав намира и това възражение да е неоснователно като съображенията на съда за това са следните :

Стойността на вредата се съизмерява със стойността на средствата, които увреденият трябва да заплати за положения за отстраняването ѝ труд, като ирелевантно е обстоятелството как той ще стори това- чрез възлагане работата за отстраняване на недостатъците на лица по договор за изработка или на негови служители или работници по трудово правоотношение, както подход е възприел в случая и ищецът. Както е разяснил и първоинстанционния съд, след като не се поставя въпрос за липса на причинна връзка между неизпълнението и възлагането на ремонта на трето лице въз основа на договор за изработка, то няма основателна правна причина този въпрос да се поставя и когато вредата се отстранява от лица, с които увреденият е свързан с трудов, а не с изпълнителски договор. Тоест, че причинната връзка произтича не от вида правоотношение, по силата на което увреденият е извършил плащането, а от необходимостта да бъдат извършени действията, които са заплатени. Щом тези действия са извършени във връзка с отстраняване щетите от неизпълнението, то тяхната пазарна стойност – било като трудово възнаграждение или възнаграждение по договор за изработка ще подлежи на обезщетяване. За ищеца при всеки случай ще е налице вреда- ако не се бяха проявили тези недостатъци и не бе възникнала нуждата негови служители да извършват дейност по отстраняването им (каквато видно от кореспонденцията е извършвана и то в дълъг период от време), тези служители биха

полагали труда си в друга възложена от работодателя дейност, от която той да реализира приход.

Предвид изложеното въззивния съд намира, че са налице основания за ангажиране отговорността на застрахователя по професионалната отговорност на проектанта като участник в строителството по см. на чл.171 ЗУТ и то изцяло в уважения от първоинстанционния съд размер, въззивната жалба на „ДЗИ“- Общо застраховане“АД следва да бъде оставена без уважение като неоснователна, а първоинстанционното решение да бъде потвърдено изцяло в осъдителната му част.

По насрещната въззивна жалба на „Лиднер България“ЕООД, с която се обжалва първоинстанционното решение в отхвърлителната му част до пълния предявен размер до 185 447,52 лева, настоящият съдебен състав намира следното :

Във въззивната жалба са изложени твърдения, че в случая били налице множество вреди, настъпили в резултат на множество действия и пропуски на проектанта, които се твърди да са възникнали в различните фази на инвестиционното проектиране, което налагало според жалбоподателя извода за наличие на множество застрахователни събития, сбора от всяко от тях не надвишавал посочения в полицата максимален лимит от 300 000 лева.

Това твърдение е неоснователно и не се споделя от настоящия съдебен състав. Не са налице множество застрахователни събития, както твърди ищецът, тъй като неизпълнението не засяга отделни и относително обособени етапи или фази от строителството, за да се счита, че проявлението на недостатъците от неточното изпълнение на задълженията на страната в качествено отношение за всеки отделен етап от договора ще представлява самостоятелно възникнало застрахователно събитие за което трябва да отговоря ответника като ангажирано за отговорността на изпълнителя лице. Примерно такава хипотеза би била налице, ако едновременно с проектно-проучвателните дейности с договора беше възложено и самото строителство на строежа на сградата/каквото е случая с договора на ищеца с инвеститора/, тогава съвсем основателно и резонно би се поставил въпроса дали е налице едно или множество самостоятелно настъпили застрахователни събития, за които ответникът да отговаря изцяло тъй като застрахователния лимит се отнася само до едно застрахователно събитие/ чл.5, ал.8 от Наредбата за условията и реда за задължително застраховане в проектирането и строителството/. В настоящия случай обаче вредите се дължат на неизпълнението не на отделни етапи от договора, а на неизпълнението на задължението на проектанта само на отделни части от договора- части Архитектура, ОВК, БМС и ВиК-Поливна система, които макар и да относително обособени нямат обособен предмет, който да им предава самостоятелно и независимо една от друга значение.Т.е, в обобщение на извода,касае се до възникване на едно и също застрахователно събитие по см. на §1, т.3 от цитирания нормативен акт- до действие или бездействие на застрахования, довели до настъпване на една или повече вреди. Съответно ако вследствие на две или повече действия или бездействия на застрахования са настъпили едни и същи вреди, то те се считат за едно и също застрахователно събитие, на което и правилно се е позовал и

първоинстанционният съд за да отхвърли иска за разликата до пълния предявен размер.

Следователно, както се твърди от жалбоподателя, не са налице кумулативност на вредите, за всяка от които да се дължи заплащане на застрахователно обезщетение, напротив налице са вреди настъпили от едно и също застрахователно събитие, поради което и спрямо него следва да се приложи лимитът от 150 000 лева, установен от застрахователя в съответствие с нормативната уредба, както е процедирал и първоинстанционният съд.

По така изложените съображения въззивният съд намира предявеният от ищеца иск с правно основание чл.208 от КЗ/отм./ правилно е бил уважен само до размера от 150 000 лева като основателно е отхвърлен за разликата до пълния предявен размер от 185 447,52 лева.

Поради съвпадането на крайните изводи на въззивния съд с тези на първоинстанционния съд по отношение на предявения иск и насрещната въззивна жалба следва да бъде оставена без уважение, като неоснователна, а обжалваното с нея решение и в отхвърлителната му част- потвърдено като правилно.

На осн. чл.78, ал.3 от ГПК и с оглед на направеното искане въззивникът следва да бъде осъден да заплати на въззиваемия разноски за платено адвокатско възнаграждение за процесуално представителство пред въззивната инстанция при първоначалното разглеждане на делото в размер на 12 000 лева и 12 000 лева за производството пред настоящата инстанция, както и основание чл.294, ал.2 ГПК разноски за водене на делото във Върховния касационен съд в размер на 15 738,95 лева или общо разноски в размер на сумата от 39 738,95 лева.

Воден от горното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1697 от 01.10.2019 г. по т.д.№ 9192/2016г. на Софийски градски съд, ТО, 20с-в, с което е осъдил на основание чл. 208 от Кодекса за застраховането /отм/ „ДЗИ-Общо застраховане“ЕАД да заплати на „Линднер България“ЕООД сумата от 150 000 лева, представляваща застрахователно обезщетение за вреди от лошо изпълнение на задълженията на застрахования проектант „Архитектурно бюро Д.“ООД по Договор за извършване на проектно-проучвателни работи от 26.10.2019г. и неговите изменения, ведно със законната лихва от 15.12.2016г. до окончателното изплащане на сумата, както и на основание чл.78, ал.1 ГПК е осъден да заплати сумата от 19 010,68 лева разноски, като е отхвърлен иска по чл.208 КЗ/отм./ за разликата до пълния предявен размер от 185 447,52 лева.

ОСЪЖДА „ДЗИ-Общо застраховане“ЕАД, ЕИК 121718407, със седалище и адрес на управление гр.София, бул.“Витоша“№89б да заплати на „Линднер България“ЕООД, ЕИК

121586343, със седалище и адрес на управление гр.София, жк.“София парк“, бл.16д, офис 2.1, със съдебен адрес гр.***, ул.“****“№ ***, офис ***, чрез адв. Д. Ф. на осн. чл.78, ал.3 от ГПК разноси по производството общо в размер на 39 738,95 лева.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____